

YENGIL SANOATNING IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O‘RNI VA
ISTIQBOLLARI

Jo‘rayeva Lola

Termiz davlat universiteti o‘qituvchisi

Shoqosimova Aziza

Ko‘chkinova Gulbadan

Maqsudaliyeva Surayyo

Ismoilova Sevinch

Termiz davlat universiteti talabalari

Annotatsiya

Ushbu maqolada yengil sanoatning iqtisodiy rivojlanishdagi o‘rni va uning istiqbollari tahlil qilingan. Maqolada ushbu tarmoqning milliy iqtisodiyotga ta‘siri, bandlik darajasini oshirishdagi roli va eksport salohiyati ko‘rib chiqilgan. Shuningdek, innovatsion texnologiyalarni joriy etish va barqaror rivojlanish strategiyalari ham muhokama qilingan.

Kalit so‘zlar. Yengil sanoat, iqtisodiy rivojlanish, investitsiya, innovatsiya, eksport, bandlik.

Abstract

This article analyzes the role of light industry in economic development and its prospects. The article examines the impact of this sector on the national economy, its role in increasing employment levels, and its export potential. It also discusses strategies for the introduction of innovative technologies and sustainable development.

Keywords. Light industry, economic development, investment, innovation, exports, employment.

KIRISH

Yengil sanoat har qanday mamlakat iqtisodiyoti uchun muhim tarmoq hisoblanadi. Bu tarmoqning rivojlanishi aholi bandligini oshirish, eksport hajmini ko‘paytirish va ichki bozorda mahalliy mahsulotlar ulushini oshirishga xizmat qiladi. O‘zbekiston uchun ham yengil sanoat strategik ahamiyatga ega bo‘lib, iqtisodiy barqarorlik va rivojlanish jarayonining muhim bo‘g‘inlaridan biridir.

Keyingi yillarda O‘zbekistonda yengil sanoatni rivojlantirish bo‘yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Hukumat tomonidan mazkur sohani qo‘llab-quvvatlash uchun investitsiyalar jalb qilinmoqda, xususan, xorijiy investorlar uchun qulay sharoitlar yaratilmoqda. Yengil sanoatning rivojlanishi bilan bog‘liq asosiy muammolar va ularni bartaraf etish yo‘llari ham muhim masala hisoblanadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODOLOGIYA

Dunyo tajribasi shuni ko'rsatadiki, yengil sanoatning rivojlanishi ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, innovatsiyalarni jalb qilish va global bozorga chiqish bilan bog'liqdir. Masalan, Xitoy va Turkiya tajribasi yengil sanoatni rivojlantirish uchun davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash muhimligini ko'rsatadi. O'zbekistonda ham bu sohada qator islohotlar amalga oshirilmoqda.

O'zbekistonda ham yengil sanoat sohasida davlat tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlar sezilarli natijalarga olib kelmoqda. So'nggi yillarda sanoat mahsulotlarini eksport qilish hajmi oshdi, ishlab chiqarish samaradorligi yaxshilandi. Shu bilan birga, ilmiy maqolalar va iqtisodiy hisobotlar yengil sanoatning istiqbollari va muammolari haqida muhim ma'lumotlar taqdim etadi.

Maqolada iqtisodiy tahlil usullari, statistik ma'lumotlar va empirik tadqiqotlar asosida yengil sanoatning rivojlanish darajasi o'rganildi. Tahlil jarayonida davlat statistikasi va xalqaro tashkilotlar ma'lumotlaridan foydalanildi.

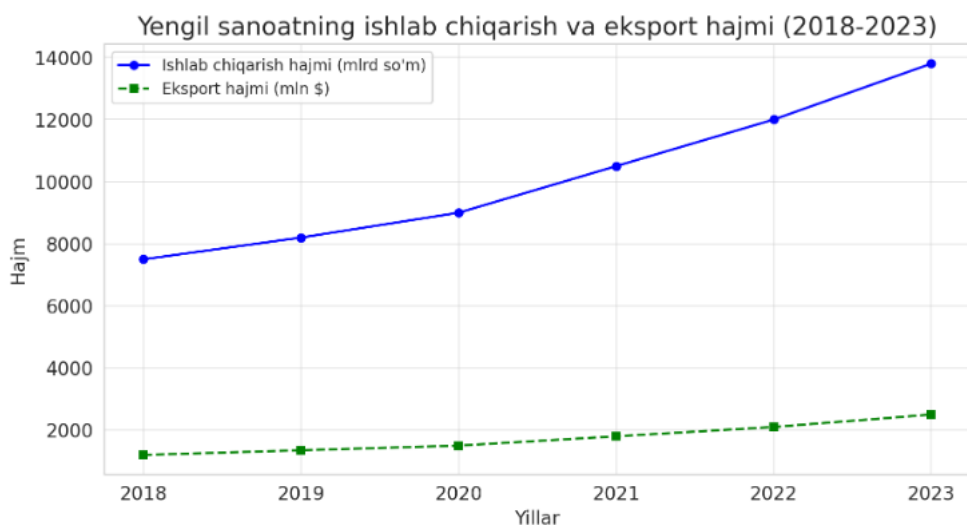
Analitik usullar orqali sanoat ishlab chiqarishi va eksport hajmi tahlil qilindi. Shuningdek, sohaning istiqbollari bo'yicha ekspert fikrlari ham o'rganildi. Olingan natijalar asosida yengil sanoatning iqtisodiy rivojlanishdagi roli haqida xulosalar chiqarildi.

NATIJARLAR

Tahlil natijalari shuni ko'rsatadiki, so'nggi yillarda O'zbekistonda yengil sanoat sezilarli darajada rivojlandi. Ishlab chiqarish hajmi va eksport hajmi keskin oshdi, yangi ish o'rinlari yaratildi. Ayniqsa, 2020-yildan keyingi davrda pandemiyadan keyin sohani tiklash va rivojlantirish bo'yicha qator chora-tadbirlar amalga oshirildi. Quyidagi jadvalda yengil sanoatning asosiy ko'rsatkichlari keltirilgan:

Yil	Ishlab chiqarish hajmi (mlrd so'm)	Eksport hajmi (mln \$)	Yangi ish o'rinlari (ming)	Investitsiyalar (mlrd so'm)
2018	7 500	1 200	50	2 500
2019	8 200	1 350	55	2 800
2020	9 000	1 500	60	3 200
2021	10 500	1 800	70	3 700
2022	12 000	2 100	80	4 500
2023	13 800	2 500	90	5 200

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, yengil sanoat tarmog'ida ishlab chiqarish hajmining o'sishi bilan birga xorijiy investitsiyalar hajmi ham oshgan. Bu esa sanoat korxonalarining texnologik modernizatsiyasini tezlashtirishga va mehnat unumdorligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Yengil sanoatning iqtisodiy rivojlanishdagi o'rnini va istiqbollari juda muhim, chunki u mamlakatning iqtisodiy barqarorligini ta'minlashda, ish o'rinlarini yaratishda, eksport salohiyatini oshirishda va xalqaro savdoda raqobatbardoshligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Yengil sanoat, asosan, to'qimachilik, kiyim-kechak, poyabzal, oziq-ovqat va boshqa iste'mol mollari ishlab chiqarishga qaratilgan soha bo'lib, uning iqtisodiy ahamiyati quyidagi jihatlardan ko'rinadi:

1. Ish o'rinlari yaratish

Yengil sanoat ko'plab odamlarni ish bilan ta'minlaydi, bu esa bandlikni oshiradi va iqtisodiy faollikni qo'llab-quvvatlaydi. Ayniqsa, ayollar uchun ish o'rinlari yaratish sohaning ijtimoiy ahamiyatini oshiradi.

2. Mahalliy ishlab chiqarishni rivojlantirish

Yengil sanoatning rivojlanishi mahalliy ishlab chiqarish va ishlab chiqarish quvvatlarini oshirishga yordam beradi. Bu, o'z navbatida, import o'rnini bosadigan mahsulotlar ishlab chiqarishni kuchaytiradi va iqtisodiyotda qiymat yaratadi.

3. Eksport salohiyatini oshirish

Yengil sanoat mahsulotlari, ayniqsa, to'qimachilik va kiyim-kechak sanoati, mamlakatlarning eksport salohiyatini oshirishda katta rol o'ynaydi. Keng miqyosda eksport qilish orqali yengil sanoat milliy iqtisodiyotni mustahkamlaydi.

4. Texnologik innovatsiyalar

Yengil sanoatning rivoji texnologik innovatsiyalarni joriy qilishni ta'minlaydi. Yangi texnologiyalarni ishlab chiqarish jarayoniga tatbiq etish orqali samaradorlikni oshirish mumkin.

5. Barqaror rivojlanish

Yengil sanoat, shuningdek, ekologik jihatdan toza texnologiyalarni ishlab chiqarishda ham muhim rol o'ynaydi. Barqaror ishlab chiqarish va qayta tiklanuvchi resurslar bilan ishlash orqali ekologik barqarorlikni ta'minlash mumkin.

Istiqbollar:

- **Yoshlar uchun ish o‘rinlarini yaratish:** Yengil sanoat yoshlarning bandligini oshirishda va ularni malakali ish kuchiga aylantirishda muhim omil bo‘lishi mumkin.
- **Texnologik rivojlanish va raqobatbardoshlik:** Texnologiyalarning yangilanishi, yuqori sifatli mahsulotlar ishlab chiqarish va raqobatbardoshlikni oshirish yengil sanoatning istiqboli uchun muhim yo‘nalishdir.
- **Xalqaro bozorlarda raqobat:** Yengil sanoat mahsulotlari uchun yangi eksport bozorlarini topish va xalqaro bozorlar bilan hamkorlikni kengaytirish istiqbollari mavjud.

Shu bilan birga, yengil sanoat rivojlanishi uchun quyidagi omillarni hisobga olish zarur:

- **Resurslar va infrastrukturaga sarmoya:** Zarur infratuzilma va ishlab chiqarish resurslarini ta'minlash.
- **Mahsulot sifatini oshirish:** Innovatsiyalar va texnologiyalarni joriy etish orqali sifatni yaxshilash.
- **Xalqaro hamkorlik:** Yengil sanoat mahsulotlarini eksport qilishda xalqaro hamkorlikni kuchaytirish.

XULOSA

O‘zbekistonda yengil sanoatning rivojlanishi iqtisodiy barqarorlik va bandlik darajasining oshishiga xizmat qilmoqda. Kelajakda bu sohada innovatsion texnologiyalarni joriy etish, eksport salohiyatini kengaytirish va davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashni kuchaytirish zarur.

Kelajakda bu sohada innovatsion texnologiyalarni joriy etish, ishlab chiqarish jarayonlarini modernizatsiya qilish va davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashni kuchaytirish zarur. Shuningdek, yengil sanoat korxonalarining xalqaro bozorga chiqish imkoniyatlarini kengaytirish uchun yangi strategiyalar ishlab chiqish lozim.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. O‘zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlari.
2. Jahon banki hisobotlari (2022).
3. Xitoy va Turkiyaning yengil sanoat bo‘yicha tajribasi.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yengil sanoatni rivojlantirishga oid qarorlari.
5. Iqtisodiy tadqiqot markazi hisobotlari.